

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
Ontwikkelingsplan Harlingen Waddenstad

6 juni 1994

370-126

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport Ontwikkelingsplan Harlingen
Waddenstad/ [Commissie voor de milieu-effectrapportage].

- Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-691-3

Trefw.: milieu-effectrapportage; Harlingen / planologie ; Harlingen.

commissie voor de milieu-effectrapportage

aan het College van Burgemeester en
Wethouders van de gemeente Harlingen
Postbus 10.000
8860 HA HARLINGEN

uw kenmerk

uw brief
d.d. 31 maart 1994

ons kenmerk
U414-94/Go/ab/370-127

onderwerp
Toetsingsadvies over het MER Ontwik-
kelingsplan Harlingen Waddenstad

doorkiesnr.
030 - 347 626

Utrecht,
6 juni 1994

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over het Ontwikkelingsplan Harlingen Waddenstad. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet Milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

mr. A.A.M.F. Staatsen
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Ontwikkelingsplan Harlingen Waddenstad

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport Ontwikkelingsplan Harlingen
Waddenstad

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieu-effectrapport
Ontwikkelingsplan Harlingen Waddenstad,

uitgebracht aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Harlingen
door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Ontwikkelingsplan Harlingen Waddenstad

de secretaris

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke extending to the right.

drs. T. Gorter

de voorzitter

A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized initial 'M' followed by several loops and a long horizontal stroke.

mr. A.A.M.F. Staatsen

Utrecht, 6 juni 1994

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Algemeen oordeel over het MER	2
2.1 Hoofdconclusie	2
2.2 Nadere opmerkingen	2
3. Overige aanbevelingen en opmerkingen	4
3.1 Alternatieven en varianten	4
3.2 Berging baggerspecie	4
3.3 Calamiteiten	5
3.4 Verkeer	6
3.5 Geluid	6
3.6 Overige opmerkingen	7

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 31 maart 1994, waarin de Commissie in de gelegenheid gesteld wordt om advies uit te brengen
2. Kennisgeving van de start van de m.e.r.-procedure
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. Toelichting op hoofdstuk 2 van het advies

1. INLEIDING

De gemeente Harlingen heeft het voornemen om de leefbaarheid van de stad door middel van een aantal activiteiten duurzaam te bevorderen. Hiertoe wordt de procedure van milieu-effectrapportage (m.e.r.) doorlopen en is een milieu-effectrapport (MER) opgesteld.

De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de besluitvorming over het structuurplan. Burgemeester en wethouders van de gemeente Harlingen zijn initiatiefnemer voor het project. De gemeenteraad fungeert als bevoegd gezag.

In het structuurplan (gebaseerd op het zogeheten 'Ontwikkelingsplan') wordt het ruimtelijke kader geschetst waarbinnen de voor de tweede helft van de negentiger jaren en het begin van de 21e eeuw gewenste en verwachte (ruimtelijk relevante) ontwikkelingen dienen plaats te vinden. In het MER en structuurplan zijn de volgende activiteiten beschreven:

- uitbreiding Industriehaven en aanpassing havenmond
- bergingslocatie voor baggerspecie
- stadsvernieuwing Havenkwartier en ontwikkeling Zuiderhaven
- ontwikkeling Willemshavengebied
- zeestrand Westerzeedijk
- verdieping van de vaargeul langs de Pollendam
- recreatieve groene ring en sportcomplex

Bij brief van 31 maart 1994 is de Commissie voor de milieu-effectrapportage door het bevoegd gezag verzocht om advies uit te brengen over de inhoud van het MER (zie bijlage 1). Het MER is te zamen met het ontwerp-structuurplan vanaf 28 maart 1994 ter inzage gelegd.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage, verder te noemen de Commissie. Voor de samenstelling van de werkgroep wordt verwezen naar bijlage 3, waarin tevens een overzicht wordt gegeven van de belangrijkste projectgegevens.

Dit advies betreft:

- toetsing aan de regels voor de inhoud van een MER, zoals gesteld in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer (Wm);
- toetsing aan de richtlijnen voor de inhoud van het MER, zoals vastgesteld door het bevoegd gezag op 22 juli 1993;
- signalering van eventuele onjuistheden in het MER (Wm, art. 7.23, tweede lid).

Conform artikel 7.26, tweede lid van de Wm heeft de Commissie de opmerkingen die mondeling (tijdens de hoorzitting op 21 april 1994) en schriftelijk werden ingebracht, bij de opstelling van het toetsingsadvies in beschouwing genomen.

In hoofdstuk 2 van dit advies wordt het MER getoetst op hoofdlijnen. Hoofdstuk 3 bevat, aan de hand van opmerkingen over het MER, aanbevelingen van de Commissie voor de besluitvorming. Tevens worden hierin opmerkingen gemaakt die van nut kunnen zijn voor toekomstige milieu-effectrapportages.

2. ALGEMEEN OORDEEL OVER HET MER

2.1 Hoofdconclusie

De Commissie is van mening dat het MER **voldoende** informatie bevat om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming over het structuurplan.

2.2 Nadere opmerkingen

Onderbouwing van het voornemen

De gemeente Harlingen constateert in het MER een afname van de bevolking. Deze afname wordt als ongewenst gekwalificeerd. De oorzaak van deze bevolkingsafname is, volgens het MER, het gebrek aan werkgelegenheid. Deze problematiek vormt de hoofdaanleiding voor het initiatief. Het MER geeft slechts een zeer beknopte onderbouwing van deze problematiek en verwijst verder naar het Ontwikkelingsplan. In de richtlijnen was wel om een concretisering van de probleemstelling en doel gevraagd zowel voor het plan als geheel als per planonderdeel. Een groot deel van de daar gestelde vragen wordt niet beantwoord. Samengevat gaat het met name om het verband tussen werkgelegenheid in alle sectoren (industrie, visserij en recreatie) en de bevolkingsafname en in hoeverre de plannen een oplossing voor de bestaande problemen bieden.

Belangrijk doel van een goede onderbouwing is vast te stellen of het niet doorgaan van één of meer onderdelen gevolgen heeft voor het doorgaan van de rest van het plan¹) en of de twee sporen van het plan (recreatie en bedrijvigheid) elkaar versterken dan wel elkaar op punten juist uitsluiten. Nu is slechts kwalitatief en met grote marges inzichtelijk wat de financiële en ruimtelijke gevolgen en uiteindelijk de milieu-effecten zijn, indien onderdelen van het plan eventueel niet doorgaan. In **bijlage 5** wordt in detail ingegaan op het hier gestelde.

Aanbevolen wordt bij de plandetaillering zorgvuldig na te gaan of de planonderdelen worden uitgevoerd, of de doelstellingen worden gehaald en wat de milieugevolgen zijn, zowel bij het wel doorgaan van de activiteiten als bij het niet doorgaan ervan. Indien de milieu-effecten ernstiger blijken uit te vallen dan voorzien, zullen maatregelen (mitigerende maatregelen of bijstelling van de plannen) moeten worden overwogen.

Recreatiedruk op het Wad

Het MER stelt dat de recreatiedruk op het Wad zal toenemen, maar dat de effecten hiervan mogelijk nihil zijn door genomen en eventueel (op basis van resultaten van monitoring) te nemen beheersmaatregelen. Deze stelling is in het MER niet volledig onderbouwd. De aard en de omvang van verstoring zijn op dit moment nog onderwerp van studie. Gezien de status van het Wad als natuurgebied, verdient dit punt nadere aandacht. In het MER wordt vermeld dat momenteel onderzoek wordt verricht naar de mogelijkheid en noodzaak van dergelijke beheersmaatregelen. De Commissie adviseert, wanneer de resultaten

1 Met andere woorden: wat is de gevoeligheid van de plannen ten opzichte van elkaar, oftewel: hoe sterk zijn de onderdelen aan elkaar gekoppeld?

van dat onderzoek ter beschikking komen, de hierin genoemde maatregelen direct bij de uitwerking van de plannen voor Harlingen te betrekken. Verder is het van groot belang de mate waarin de recreatievaart toeneemt en de gevolgen ervan uitgebreid en zorgvuldig te monitoren en indien nodig op basis daarvan aanvullende beheersmaatregelen en/of alsnog limitatieve maatregelen te nemen.

Ten aanzien van de Waddenzee is er sprake van een op diverse niveaus ver uitgekristalliseerd beleid. Naar de mening van de Commissie moeten de uitbreidingsplannen voldoen aan dit beleid en moet de relatie tussen beide dan ook duidelijk worden gemaakt. Er wordt dan ook aanbevolen in de toelichting op het structuurplan nader uit te leggen hoe de plannen zich verhouden tot de normstelling, maar ook tot het Waddenzeebeleid in het algemeen²].

Bij de bepaling van de mate waarin de recreatievaart toeneemt is van belang vast te stellen in hoeverre deze zich verhoudt tot de in het Beheersplan Waddenzee genoemde norm van 1 schip per 20 ha voor de Westelijke Waddenzee; deze norm resulteert volgens het Beheersplan in een maximale capaciteit van 530 varende schepen. In het MER wordt de indruk gewekt dat gebruik is gemaakt van gegevens uit 1988³], zonder dat daarbij rekening is gehouden met de latere ligplaatsuitbreidingen. De conclusie in het MER dat de norm lang niet gehaald wordt lijkt dan ook optimistisch.

Om een goede basis voor de "evaluatie achteraf" te leggen, verdient het overigens aanbeveling voorafgaande aan de uitvoering nieuwe tellingen te verrichten.

-
- 2 Bijvoorbeeld wordt in de PKB Waddenzee gesteld dat het beleid ten aanzien van recreatie is gericht op stabilisering.
 - 3 In inspraakreactie nr. 3 wordt dit ook naar voren gebracht.

3. OVERIGE AANBEVELINGEN EN OPMERKINGEN

3.1 Alternatieven en varianten

Op een aantal onderdelen is het aantal in beschouwing genomen alternatieven en varianten klein⁴]. Voor twee belangrijke ontwikkelingen, te weten de uitbreiding van de industriehaven⁵] en de ontwikkeling van het Willemshavengebied, zijn zelfs in het geheel geen varianten opgenomen. Hierover kan worden opgemerkt dat over het algemeen wel wordt gemotiveerd waarom eventueel in beschouwing te nemen alternatieven zijn afgefallen. In een aantal gevallen is de reden van afvallen het optreden van belangrijk negatieve milieugevolgen.

Voor het zeestrand wordt in het hoofdrapport een variant gepresenteerd (zandstrand zonder speelplas), die bij de vergelijking van alternatieven (bijlage 2) niet meer terugkomt. De vraag is overigens of het zeestrand op den duur niet zal verslibben. Het lijkt aangewezen hiernaar bij de uitwerking van het inrichtingsplan nader onderzoek in te stellen.

Hoewel de reden voor een aantal planonderdelen duidelijk is, is het moeilijk na te gaan of het terecht is dat er niet meer alternatieven en varianten zijn onderzocht. Omdat slechts een klein aantal alternatieven is onderzocht en omdat het meest milieuvriendelijk alternatief niet op zich (en dus niet creatief) is ontwikkeld, is het voorkeursalternatief uiteraard vrijwel gelijk aan het mma. Het is daardoor niet duidelijk of dit werkelijk het meest milieuvriendelijk alternatief betreft.

Daarnaast zijn bij de beschrijving van het mma beheersmaatregelen opgenomen, die niet speciaal tot dit alternatief behoren. In feite zijn dit mitigerende maatregelen die bij alle alternatieven zouden moeten worden uitgevoerd⁶].

3.2 Berging baggerspecie

Het onderzoek omtrent de locatie van het baggerspeciedepot moet gezien worden als richtinggevend voor de uitwerking in bestemmingsplannen. De uitkomst, een depot boven grondwater voor klasse 2,3,4-specie voorzien van IBC-criteria, komt overeen met het huidige Rijksbeleid. De Commissie constateert wel dat in het MER slechts één landlocatie ter sprake is gekomen en dat er dus van een werkelijke locatie-afweging geen sprake is geweest⁷]. Er had in ieder geval een motivering van de locatiekeuze moeten worden opgenomen.

Gelet op het te nemen besluit (vaststelling van het structuurplan) en op het gestelde onder 'Leemten in kennis' zijn de effecten van het depot goed beschreven, vooral ook gezien de informatie in de deelrapporten. Bij de vergunningverlening zal echter meer kwantitatieve informatie moeten worden verstrekt. Hiervoor zal aanvullend onderzoek, naar onder andere de hydrologische

4 Zie ook bijlage 4, inspraakreactie 3.

5 Exclusief de wijziging van de havenmond.

6 Zo houden sommige maatregelen slechts in dat voldaan wordt aan wettelijk vastgestelde normen.

7 Behalve tussen water- en landlocatie.

aspecten en de stofstromen uit het depot, noodzakelijk zijn. Verder dienen hierbij de effecten van zoute kwel op het omliggende gebied opnieuw te worden berekend, aangezien bij de berekeningen onjuiste peilen zijn gebruikt^{8]}. De aanvullende gegevens dienen gebaseerd te zijn op voldoende veldgegevens, zodat de onzekerheden omtrent bovengenoemde aspecten zoveel mogelijk worden weggenomen.

Uit het MER en uit de inspraak^{9]} komt naar voren dat een gedeelte van het gebied, waar zowel het depot als de uitbreiding van het industrieterrein zijn gepland, van belang is als hoogwatervluchtplaats, dan wel als rust-, foerageer- en broedgebied. Bij de beschrijving van de effecten van de alternatieven in deelrapport 7 van het MER wordt slechts vermeld dat "dit gebied zijn huidige functie zal verliezen, hetgeen (onder meer) biotoopverlies zal betekenen voor een aantal vogelsoorten". Gesteld wordt dat het omliggende gebied voldoende uitwijkmogelijkheden zal bieden. Gezien het algemene karakter van deze beschrijving wordt geadviseerd de effecten op de avifauna zorgvuldig te monitoren en zo nodig compenserende maatregelen elders voor het verlies aan natuurwaarden in overweging te nemen.

Overigens wordt in het MER gesteld dat het totaal-effect van het depot positief is, omdat de verontreinigde waterbodems worden gesaneerd. De Commissie tekent hierbij aan dat dit alleen het geval is als door beheersmaatregelen wordt voorkomen dat de onderwaterbodems opnieuw verontreinigd raken. In het MER wordt dit onderschreven en wordt vermeld dat het gemeentelijk beleid ook gericht is op het voorkomen van nieuwe verontreinigingen. Aanbevolen wordt deze beleidsintentie in de daarvoor bestemde beleidsdocumenten vast te leggen en daarbij aan te geven wat de garanties zijn voor het nemen van beheersmaatregelen, indien deze nodig blijken. In ieder geval dient ook het evaluatieprogramma een meetprogramma te bevatten voor de verontreinigde waterbodems.

3.3 Calamiteiten

De toename van de scheepvaart naar Harlingen zal de kans op calamiteiten vergroten. Het zal afhangen van het soort industrie dat zich in Harlingen gaat vestigen, of daarmee de kans op schade zal toenemen. In het MER wordt bij het meest milieuvriendelijk alternatief vermeld dat aansluiting gezocht wordt bij het landelijk beleid om een restrictief beleid te voeren bij het aantrekken van potentieel gevaarlijke industrieën. De Commissie vraagt zich af waarom dit beleid ook niet op de andere alternatieven van toepassing is.

8 Zie bijlage 4, inspraakreactie 2.

9 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 3.

3.4 Verkeer

De analyse van de huidige en toekomstige verkeersstromen laat zien dat de autonome groei van het verkeer hoog is en de landelijke en provinciale norm ver overschrijdt. Het verschil tussen het initiatief en de autonome ontwikkeling is beperkt. De wijze van berekening van de autonome groei is niet duidelijk. Onduidelijk is of alle geplande autonome ontwikkelingen zijn doorberekend in het cijfer van de autonome groei van het verkeer. Is dit het geval dan is het van belang te weten welk deel van deze autonome groei te danken is aan een autonome ontwikkeling van een toename van de automobilititeit per inwoner en per arbeidsplaats en welk deel door een groei van het aantal inwoners, arbeidsplaatsen en recreanten. De Commissie adviseert in het kader van het structuurplan meer aansluiting te zoeken bij het landelijk beleid en maatregelen te overwegen niet alleen om het verkeer beter te geleiden maar ook om de (auto)-mobilititeit te beperken.

3.5 Geluid

Bij de vergelijking van het mma met de voorgenomen activiteit wordt voor de Industriehaven niet het meest milieuvriendelijk alternatief gevolgd. De geluidseffecten van de nu gekozen variant 4 zijn bepaald op een theoretische invulling van het terrein. Het verdient aanbeveling om bij de uitgifte van bedrijfsterreinen steeds na te gaan in hoeverre een maximale geluidreductie mogelijk is en in het verlengde daarvan of het mogelijk is een geringere geluiduitstraling te krijgen dan nu wordt toegestaan. Hierbij kan een gerichte toewijzing van de locatie van bedrijven en specifieke eisen aan de geluidproductie een middel zijn. Overigens geldt ook voor andere aspecten (zoals geur) dat randvoorwaarden kunnen worden gesteld aan te vestigen bedrijven in de vorm van bijvoorbeeld een maximaal toelaatbare milieubelasting.

Verder zijn over het geluid nog de volgende opmerkingen te maken:

- De vergelijking van de effecten bij autonome groei en bij de activiteit is niet echt duidelijk in beeld gebracht.
- Bij industrielawaai worden bij het plan te weinig ook de gunstige milieueffecten genoemd. Het verdwijnen van de geluidproducerende activiteiten in het Havenkwartier en ten dele in de Nieuwe Willemshaven wordt slechts in de tekst genoemd.

3.6 Overige opmerkingen

Presentatie van het MER

Door de hoeveelheid informatie (waaronder ook dubbele informatie), wordt niet altijd meteen duidelijk welke informatie essentieel is voor de besluitvorming. Daarnaast is de Commissie van mening dat het kaartmateriaal van onvoldoende kwaliteit is. Het MER is opgesteld ten behoeve van een **ruimtelijk** plan. Bij de presentatie van ruimtelijke plannen is goed kaartmateriaal van groot belang. Kaarten kunnen aan de lezer snel veel inzicht geven in (de samenhang van) plannen, alsmede in de effecten ervan, en daardoor vele pagina's tekst vervangen¹⁰. De eerste kaarten worden echter pas in hoofdstuk 4 gepresenteerd, terwijl de leesbaarheid ervan door het ontbreken van plaatsaanduidingen zeer slecht is.

Beoordelingscriteria

De beoordelingscriteria hadden uitgebreider en meer toegespitst op het project kunnen worden behandeld. Een beoordeling aan de hand van vigerend beleid is gebrekkig uitgevoerd.

10 In de kartografische literatuur wordt wel gesteld dat een goede kaart zeven pagina's tekst kan vervangen.

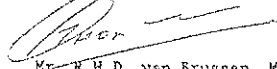
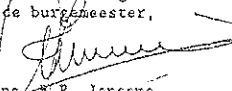
BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies
over het
milieu-effectrapport
Ontwikkelingsplan Harlingen Waddenstad

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE I

Brief van het bevoegd gezag d.d. 31 maart 1994, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

 GEMEENTE HARLINGEN			
 Commissie voor de Milieu-effectrapportage			
Aanpak: 1. E.G. APR. 1994			
507-94			
370-107			
G.A.B. - 12/18/94			
Aan:	ons nummer:	datum:	verzonden:
De Commissie voor de Milieu-effectrapportage, Postbus 2345, 3500 CH UTRECHT.		31 maart 1994	
uw brief:	in behandeling bij:	toesicht:	bijlagen:
	H. Woltjer	277	div.
Milieu Effect Rapport "Harlingen Waddenstad".			
Geachte commissie,			
<p>Om enige tijd- c.q. leeswinst te kunnen boeken hebben wij u voorafgaande aan deze brief reeds toegezonden het Milieu Effect Rapport "Harlingen-Waddenstad". Zoals u bekend is dit rapport opgesteld ten behoeve van het zogenaamde Ontwikkelingsplan "Harlingen-Waddenstad", welk plan een vervolg is op het Masterplan "Harlingen-Waddenstad". Op 4 september 1991 heeft u ten aanzien van dit plan uw advies voor richtlijnen voor de inhoud van het MER uitgevaardigd. De besluitvorming over het Ontwikkelingsplan zal aan de hand van een Structuurplan voor de gemeente Harlingen plaatsvinden. In dit, overigens de gehele gemeente omvattende structuurplan, wordt het (ruimtelijk) kader geschetst waarbinnen de voor de tweede helft van de negentiger jaren en het begin van de 21e eeuw gewenste en verwachte (ruimtelijk relevante) ontwikkelingen dienen plaats te vinden. Het Ontwikkelingsplan is in dit Structuurplan geïntegreerd. Met het oog hierop zal de besluitvorming omtrent het Milieu Effect Rapport aan de besluitvorming omtrent het Structuurplan worden gekoppeld. Inmiddels heeft in het kader van de Inspraak een publikatie over het Structuurplan met MER plaatsgevonden. Volledigheidshalve is deze publikatie bijgevoegd. Zoals daaruit blijkt liggen beide rapporten vanaf 28 maart gedurende 6 weken in de leeskamer van het gemeentehuis, Voorstraat 35 te Harlingen, ter inzage en kan een ieder binnen deze termijn schriftelijk opmerkingen of bedenkingen tegen de concepten bij ons college indienen. Daarnaast wordt er over het structuurplan en het MER een openbare zitting/voorlichtingsavond georganiseerd en wel op maandag 2 mei a.s. om 19.30 in het sociaal cultureel centrum "Trebol", Zuidoostersingel 1, alhier. Wij verzoeken u thans het in artikel 7.26 van de Wet Milieubeheer bedoelde toetsingsadvies uit te brengen. Eventueel ingediende schriftelijke opmerkingen/adviezen zullen u na ontvangst zo spoedig mogelijk worden toegezonden.</p>			
Burgemeester en wethouders van Harlingen de sekretaris, de burgemeester,			
 Mr. R.H.D. van Bruggen. Mr. Ing. E.P. Jansena. (Loco-sekretaris)			
 Gemeente Harlingen Postbus 11000, 8860 HA Harlingen Voorstraat 35, 8861 BD Harlingen Telefoon: 05178 - 92 222 Fax: 05178 - 12 664			

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van het Ontwerp-Strukturplan en het MER
in de Harlinger Courant d.d. 25 maart 1994

BEKENDMAKINGEN

Ontwerp-Strukturplan Concept-Milieu Effekt Rapport

Burgemeester en wethouders van Harlingen maken bekend dat op basis van de 'Inspraakverordening ruimtelijke ordening/stads- en dorpsvernieuwing der gemeente Harlingen' ingaande 28 maart 1994, gedurende 6 weken tijdens de openingsuren in de gemeentesecretarie, leeskamer van het gebouw De Groenlandsvaarder, Voorstraat 35, ter inzage ligt het ontwerp-Strukturplan voor de gemeente Harlingen met het daaraan gekoppelde concept-Milieu Effekt Rapport. In dit, de gehele gemeente Harlingen omvattende Strukturplan wordt het (ruimtelijk) kader geschetst waarbinnen de voor de tweede helft van de negentiger jaren en het begin van de 21e eeuw gewenste en verwachte (ruimtelijk relevante) ontwikkelingen dienen plaats te vinden. Het 'Ontwikkelingsplan Harlingen Waddenstad' is in dit Strukturplan geïntegreerd. Ten behoeve van het Ontwikkelingsplan is een zogenaamd Milieu Effekt Rapport opgesteld. De procedure van dit rapport is gekoppeld aan de besluitvorming over het Strukturplan.

Reakties

Een ieder kan binnen de bovengenoemde termijn (dat is tot 9 mei 1994) tegen de concepten schriftelijk opmerkingen of bedelingen indienen bij het burgemeester en wethouders, Postbus 10.000, 8860 HA Harlingen.

Voorlichtingsavond

Daarnaast zal er over dit ontwerpplan inclusief het concept Milieu Effekt Rapport een openbare zitting/voorlichtingsavond worden gehouden en wel op maandag 2 mei 1994 om 19.30 uur in het sociaal cultureel centrum 'Trebol', Zuid-oostersingel 1 te Harlingen.

Harlingen, 23 maart 1994
Burgemeester en wethouders voornoemd
Mr.ing. B.P. Jansema, burgemeester
Mr. B. van den Elsaker, secretaris

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Burgemeester en wethouders van Harlingen

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van Harlingen

Besluit: vaststelling van het structuurplan van Harlingen

Categorie Besluit m.e.r.: 10.3, 18.2

Activiteit: Het Ontwikkelingsplan, dat de basis heeft gevormd voor het ontwerp-structuurplan, is een plan dat is ontworpen voor de versterking van de sociaal-economische structuur en voor een betere ruimtelijke ordening. Dit komt tot uitdrukking in onder meer de volgende deelactiviteiten:

- scheiding van functies (ordening van industrie ten opzichte van wonen, recreatie en toerisme)
- uitbreiding van de jachthavens
- de aanleg van een baggerspeciedepot
- uitbreiden en vernieuwen van de industriehaven, inclusief het industrieterrein
- verdiepen vaargeul
- aanleg zeestrand
- aanleg van een aantal aanvullende recreatieve voorzieningen

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 19 juni 1991

richtlijnenadvies uitgebracht: 4 september 1991

richtlijnen vastgesteld: 11 december 1991

kennisgeving MER: 25 maart 1994

toetsingsadvies uitgebracht: 6 juni 1994

Bijzonderheden: Deze m.e.r.-procedure is op vrijwillige basis gestart. Van de activiteiten zijn alleen de uitbreiding van de jachthavens en de aanleg van het baggerspeciedepot mogelijk m.e.r.-plichtig. Het is echter de vraag of hiervoor de drempelwaarde uit het Besluit m.e.r. wordt gehaald. Mede naar aanleiding van een briefwisseling met het Ministerie van VROM over de complexiteit van en de samenhang tussen de plannen, is besloten de volledige m.e.r.-procedure voor het gehele plan te volgen. Planonderdelen, waarvoor de besluitvorming reeds in een gevorderd stadium verkeert, zijn in het MER niet opnieuw ter discussie gesteld.

In haar toetsingsadvies wijst de Commissie erop dat het MER weliswaar voldoende informatie bevat voor het nemen van een besluit over het structuurplan, maar dat bij de verdere uitwerking van de plannen nader onderzoek nodig zal zijn. Onder meer zal moeten worden nagegaan of de planonderdelen conform de doelstellingen zullen worden uitgevoerd en indien dit niet het geval is wat hiervan de milieu-effecten zijn. Daarnaast verdient de toenemende recreatiedruk, en de relatie hiervan met het rijksbeleid bij de verdere besluitvorming meer aandacht.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. F. Colijn

ir. J. van Dixhoorn (voorzitter in de richtlijnenfase)

mr. dr. E.F. ten Heuvelhof

drs. J.P.J. Nijssen

mr. A.A.M.F. Staatsen (voorzitter in de toetsingsfase)

prof. dr. J.H.J. Terwindt

ir. J.J. van Willigenburg

Secretaris van de werkgroep: drs. T. Gorter

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	940428	Rijksdienst voor de Monumentenzorg	Zeist	940516
2.	940510 940511	Waterschap "Noardlik Westergoa"	Berlikum	940516
3.	940422 940506	Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee	Harlingen	940516
4.	940504	E. de Bruin	Harlingen	940516

BIJLAGE 5

Toelichting op hoofdstuk 2 van het advies

De gemeente Harlingen constateert in het MER een afname van de bevolking. Deze afname wordt als ongewenst gekwalificeerd. De oorzaak van deze bevolkingsafname is, volgens het MER, het gebrek aan werkgelegenheid. Deze problematiek vormt de hoofdaanleiding voor het initiatief. Voor een onderbouwing van deze problematiek verwijst het MER naar het Ontwikkelingsplan. Ten onrechte is hiervan in het MER geen kwantificering opgenomen. De volgende gegevens hadden gekwantificeerd gepresenteerd moeten zijn, over een periode van bijvoorbeeld 10 jaar: bevolkingsontwikkeling, ontwikkeling aantal arbeidsplaatsen in Harlingen, ontwikkeling werkgelegenheid, kwalitatieve aansluiting van beroepsbevolking, arbeidsplaatsen en werklozenbestand. Aldus kan het verband tussen werkgelegenheid en bevolkingsafname plausibel worden gemaakt.

Voorts had, zo mogelijk gekwantificeerd, moeten zijn aangegeven welke bijdrage het geheel aan voornemens levert aan de oplossing van het probleem van het tekort aan arbeidsplaatsen. Er had moeten worden aangegeven hoeveel arbeidsplaatsen de uitbreiding van de bedrijfsterreinen oplevert alsmede het aantal arbeidsplaatsen dat ontstaat ten gevolge van de beoogde uitbreiding van de bedrijfsterreinen en van beoogde uitbreiding van het toerisme en de recreatie. Voor de uitbreiding van het aantal arbeidsplaatsen op bedrijfsterreinen geldt dat exacte berekeningen onmogelijk zijn, maar het moet mogelijk zijn, bijvoorbeeld op basis van aantal arbeidsplaatsen per ha. op de bestaande terreinen, aan te geven hoeveel arbeidsplaatsen zijn te verwachten na realisatie van de plannen. Bij grote onzekerheid kan met marges worden gewerkt. Tevens moet voor deze arbeidsplaatsen, overtuigender dan nu is gedaan, worden aangegeven wat de waarschijnlijkheid is dat het bedrijfsterrein daadwerkelijk wordt uitgegeven. Dit kan door een trend uit het verleden te beschrijven, door aan te geven hoeveel bedrijven voor hoeveel ha. belangstelling hebben getoond, hoeveel bedrijven uit de binnenstad de komende jaren, naar verwachting, naar één van de bedrijfsterreinen zullen gaan, et cetera. Tot slot is verzuimd aan te geven wat het belang is van de Harlingse haven voor de huidige en nog aan te trekken bedrijven en in hoeverre het mogelijk is dat ook zonder vernieuwde haven voldoende werkgelegenheid wordt aangetrokken om de sociaal-economische problemen het hoofd te bieden.

Voor de uitbreiding van het toerisme geldt dat de gegevens over de bestedingen van de recreanten (paragraaf 2.2.5 in de rapport 10) moeten kunnen worden omgezet in arbeidsplaatsen.

De aldus berekende groei in arbeidsplaatsen had kunnen worden afgezet tegen het eerder vastgestelde tekort (kwalitatief en kwantitatief), waarmee wat meer duidelijkheid ontstaat over de bijdrage van het initiatief aan de oplossing van de geconstateerde problemen.

Ook de probleemstelling over de visserij is zeer beknopt uitgewerkt. Er ontbreken gegevens over functie, knelpunten, ontwikkelingsmogelijkheden,

mogelijkheden voor faciliteiten elders en aan de visserij gekoppelde functies in de haven.

Een relatie tussen de diverse initiatieven die ten onrechte achterwege is gebleven, is de financiële en hiermee ook de ruimtelijke relatie tussen de activiteiten. Niet duidelijk is wat de financiële en ruimtelijke consequenties voor het totale plan zijn als bepaalde activiteiten geen doorgang vinden. Hierbij wordt met name gedacht aan de situatie dat de uitgifte van bedrijfs-terreinen minder voorspoedig verloopt dan nu wordt voorzien.

Om de sociaal-economische ontwikkeling te stimuleren kiest de gemeente voor een twee sporen beleid: ontwikkeling van de bedrijvigheid en ontwikkeling van de recreatie. Een beschouwing over de mogelijkheden en onmogelijkheden om deze te verenigen zou op zijn plaats zijn. Mogelijk kunnen varianten in het ene spoor versterkend werken of juist remmend werken op ontwikkelingen in het andere spoor.